

Kā sociālās iemaksas piemērot valdes locekļiem?

12. Okt. 2016

<http://ifinances.lv/raksti/nodokli/socialais/ka-socialas-iemaksas-piemerot-valdes-locekliem/10296>

Kaspars Strazds, ZAB "SORAINEN", nodokļu menedžeris

Grozījumos likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu" (likums par VSA), kas stāsies spēkā 01.01.2017., noteikts darba ņēmēja un darba devēja minimālo pārskata mēneša valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu (VSAOI) objekts. Vai VSAOI no minimālā objekta būs jāmaksā arī šādām kategorijām:

- kapitālsabiedrībai - mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) maksātājam - par īpašnieku un valdes locekli, kas nesaņem atalgojumu;
- kapitālsabiedrībai - nodokļu maksātājam vispārējā režīmā - par īpašnieku un valdes locekli, kas nesaņem atalgojumu? Vai pareizi saprotu, ka 2.gadījumā šī persona nav darba ņēmējs?

Kā jaunie grozījumi ietekmē likuma par VSA 1.panta 2.punkta m) apakšpunktu - par tā saucamo valdes locekļu domājamo ienākumu?

No 01.01.2017. stāsies spēkā grozījumi [likumā par VSA](#), ar kuriem tiks ieviestas minimālās VSAOI. Minimālās VSAOI būs jāmaksā darba devējiem par [likumā par VSA](#) noteiktajiem darba ņēmējiem, t.sk. arī par:

- mikrouzņēmuma darbiniekiem atbilstoši [likumam par VSA](#);
- tādu kapitālsabiedrību valdes locekļiem,
 - ja kapitālsabiedrībai taksācijas gada kārtējā mēnesī apgrozījums ir lielāks par Ministru kabineta (MK) noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru, kas reizināts ar koeficientu 5, un
 - ja kapitālsabiedrībā šajā mēnesī nav neviena darba ņēmēja vai visiem darba ņēmējiem obligāto iemaksu objekts ir mazāks par MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru.

Turpmāk aplūkošu, kā no 01.01.2017. minimālās VSAOI būs jāmaksā abos jautājumā minētajos gadījumos – ja kapitālsabiedrība ir MUN maksātājs un ja kapitālsabiedrība maksā nodokļus vispārējā režīmā.

Ja kapitālsabiedrība ir MUN maksātājs

Saskaņā ar [Mikrouzņēmumu nodokļa likumu](#) (MUN likums) par mikrouzņēmuma darbinieku ir uzskatāma fiziskā persona, kuru uz darba līguma pamata nodarbina

mikrouzņēmums, un mikrouzņēmuma īpašnieks, kā arī prokūrists. [MUN likumā](#) arī noteikts, ka sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdes locekļi ir tikai mikrouzņēmuma darbinieki. Tātad gan mikrouzņēmuma īpašnieks, gan arī valdes loceklis ir uzskatāmi par mikrouzņēmuma darbiniekiem un līdz ar to arī par darba ņēmēju [likuma par VSA](#) izpratnē.

Saskaņā ar [likumu par VSA](#) obligāto iemaksu objekts par katru mikrouzņēmuma darbinieku nav mazāks par MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru jeb 380 EUR 2017.gadā (*redakcijas piezīme – plānots, ka 2017.gadā minimālā alga būs 380 EUR apmērā. Publikācijas datumā tā vēl nav apstiprināta. Turpmāk aprēķini veikti, pieņemot, ka minimālā alga tiks apstiprināta plānotajā apmērā*). 2017.gadā par MUN maksātāju darbiniekiem maksājamo minimālo VSAOI objekts ir 3/4 no MK noteiktās minimālās algas jeb 285 EUR, izņemot gadījumus, ja MUN maksātāju darbinieki atbilst tādu darbinieku statusam, kas minēti likums par VSA [20.³panta](#)10.daļā. Šajā gadījumā minimālo VSAOI objekts 2017.gadā būs 3/8 no MK noteiktās minimālās algas jeb 142,50 EUR.

No iepriekš minētā izriet, ka, neskatoties uz to, cik liela ir katra mikrouzņēmuma darbinieka, t.sk. īpašnieka vai valdes locekļa, bruto darba alga, 2017.gadā VSAOI būs jāmaksā no 285 EUR, bet turpmākajos gados – no minimālās bruto algas, ja vien neizpildās iepriekš norādītais izņēmums.

Mikrouzņēmumu valdes locekļiem nav piemērojams likuma par VSA [1.panta](#) 2.daļas m) punkts, jo mikrouzņēmumu darbiniekiem piemērojamās tiesību normas ir speciālās attiecībā pret vispārējo tiesību normu, kas attiecas uz visu kapitālsabiedrību valdes locekļiem. Līdz ar to šādā gadījumā piemēro speciālo tiesību normu.

Šāda tiesību normu interpretācija saskan arī ar likumdevēja mērķi nodrošināt mikrouzņēmumu darbiniekiem minimālās sociālās garantijas, kas galvenokārt ir atkarīgas no par darbinieku maksātajām VSAOI.

Ja kapitālsabiedrība maksā nodokļus vispārējā režīmā

Ja kapitālsabiedrības valdes loceklis nesaņem atalgojumu, ir nodarbināts uz darba līguma pamata vai rīkojas, piemēram, uz pilnvarojuma līguma pamata, bet kapitālsabiedrības apgrozījums pārskata mēnesī pārsniegs pieckāršotu minimālo bruto algu jeb 1900 EUR (380 EUR x5) mēnesī un pārējiem darba ņēmējiem aprēķinātā bruto darba alga nepārsniedz 380 EUR, tad šādas kapitālsabiedrības valdes loceklis ir uzskatāms par darba ņēmēju [likuma par VSA](#) izpratnē. Līdz ar to šādiem valdes locekļiem ir piemērojamas prasības par VSAOI samaksu.

Par šādām kapitālsabiedrībām jānorāda, ka likumdevēja pieņemtā likuma par VSA [20.³panta](#) 1.daļas un Pārejas noteikumu [54.punkta](#) redakcijā noteiktais būtībā nonāk pretrunā ar šā likuma [14.panta](#) 12.¹daļu, kurā noteikts, ka par šādiem valdes locekļiem VSAOI ir jāmaksā no minimālās algas.

Ievērojot [Administratīvā procesa likumu](#), šādā gadījumā ir piemērojama speciālā tiesību norma, kas savukārt nozīmē, ka arī 2017.gadā par valdes locekļiem, kas atbilst darba ņēmēju statusam, VSAOI būs jāmaksā no 380 EUR, nevis no 285 EUR (3/4 no MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēra).

[Likumā par VSA](#) nav regulēta VSAOI nomaksa kapitālsabiedrību īpašniekiem.